

ŠPECIÁLNA ZÁKLADNÁ ŠKOLA, NOVÁ 803, 049 25 DOBŠINÁ

ŠKOLSKÝ KLUB DETÍ

VÝCHOVNÝ PROGRAM

školského klubu detí

„Cesta za poznáním a štěstím...“

Dobšina
25.8.2009

Motto: „Cesta za poznaním a šťastím...”

Forma výchovy a vzdelávania	Denná
Výchovný jazyk	Slovenský
Druh školského zariadenia	Štátne
Dátum prerokovania v pedagogickej rade školy	25.augusta 2009
Dátum prerokovania v rade školy	26.augusta 2009
Platnosť výchovného programu	od 1. september 2009

Predkladateľ:

Názov školy Špeciálna základná škola
- školského zariadenia **Školský klub detí**
Adresa Nová 803, 049 25 Dobšiná
IČO 31309704
Riaditeľ školy Mgr. Božena Sentpéteryová
Koordinátor tvorby VP Mgr. Ľudmila Vodžáková
Ďalšie kontakty t.č.: 058/7885940, 41
 e-mail: szs.dobsina@stonline.sk
 web: www.szsdobs.edu.sk

Zriaďovateľ:

Názov Krajský školský úrad v Košiciach
Adresa Zádielska 1, 040 78 Košice
Kontakty t.č.: 055/7245442
 e-mail: ksuke@ksuke.sk
 web: www.ksuke.sk

V zmysle ustanovenia § 8 zákona č. 245/2008 o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov vydáva riaditeľ Školského klubu detí v Dobšinej, ktorý je súčasťou Špeciálnej základnej školy v Dobšinej tento „Výchovný program“.

Podľa výchovného programu sa od 1. septembra 2009 postupuje vo všetkých oddeleniach ŠKD. Výchovný program školského klubu detí je vypracovaný v súlade s cieľmi a princípmi zákona o výchove a vzdelávaní, rozvíja vedomosti, zručnosti a postoje žiakov získané vo výchovno-vzdelávacej činnosti v škole a rešpektuje záujmy a potreby žiakov.

Dobšiná, 25.8.2009

.....
Mgr. Božena Sentpéteryová
riaditeľka školy

OBSAH

1 Charakteristika a poslanie školského klubu detí	5
1.2 Veľkosť, umiestnenie a charakteristika ŠKD.....	5
1.2 Charakteristika žiakov	6
1.3 Zameranie školského klubu detí.....	6
1.4 Údaje o projektoch školy a ŠKD	7
1.5 Spolupráca s rodičmi, sociálnymi partnermi a inými subjektmi	8
2 Ciele, stratégie a kompetencie výchovy	8
2.1 Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti	8
2.2 Kompetencie žiaka školského klubu detí	10
3 Tematické oblasti výchovy ŠKD	11
3.1 Ciele tematických oblastí výchovy	12
4 Formy výchovy	13
5 Výchovný jazyk	13
6 Výchovný plán v ŠKD	14
7 Výchovné štandardy ŠKD	15
8 Personálne zabezpečenie.....	15
8.1 Charakteristika pedagogického zboru	16
8.2 Ďalšie vzdelávanie pedagogických zamestnancov	16
8.3 Požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických zamestnancov.....	16
9 Materiálno technické a priestorové podmienky	17
10 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove	18
11 Vnútorňý systém kontroly a hodnotenia	18
11.1 Vnútorňý systém kontroly a hodnotenia žiakov	18

11.2 Vnútorý systém kontroly a hodnotenia zamestnancov	19
11.3 Hodnotenie školského klubu detí	19
12 Výchovné osnovy VP školského klubu detí.....	20

1 Charakteristika a poslanie školského klubu detí

Školský klub detí (ďalej ŠKD) je školské zariadenie, ktoré je vnímané ako prechod medzi dopoludňajším vyučovaním a návratom žiaka do rodinného prostredia a plní funkciu výchovnú, vzdelávaciu, relaxačnú, regeneračnú, kompenzačnú a sociálnu. Z toho vyplýva aj vzájomná prepojenosť medzi cieľmi, zameraním a poslaním školy a cieľmi, zameraním a poslaním školského klubu, ktorý je súčasťou tejto školy.

1.2 Veľkosť, umiestnenie a charakteristika ŠKD

Špeciálna základná škola v Dobšinej zabezpečuje výchovno-vzdelávaciu činnosť mentálne postihnutým žiakom už od školského roku 1981/1982. Hneď pri jej vzniku sa stal účasťou školy aj školský klub detí, ktorý žiakom ponúka vzdelávaciu - ale hlavne pestrú záujmovú činnosť. Školský klub detí má už dlhodobo návštevnosť nad 50 % z celkového počtu žiakov ŠZŠ, pretože záujem o dochádzku do ŠKD je aj zo strany starších žiakov. Školský klub detí sa v tomto zmysle usiluje o výchovu harmonicky rozvinutého dieťaťa. Formou cielenej motivácie sa snaží zapojiť žiakov do všetkých činností v súlade s jeho výchovno-vzdelávacím poslaním, ale aj vytváraním návykov na účelné využívanie voľného času. Náš školský klub ponúka pre žiakov:

- bezpečný a priateľský priestor pre všetkých žiakov,
- otvorenosť a toleranciu,
- nestresujúce, estetické prostredie,
- rozmanitý program,
- aktivity rozvíjajúce kreativitu,
- činnosti podporujúce tímovú prácu,
- podporu iniciatívy, nápaditosti a samostatnosti.

V procese činnosti ŠKD preferujeme u žiakov s mentálnym postihnutím najmä rozvoj manuálnych a komunikačných zručností s aplikáciou na prax, prirodzenú integráciu medzi deti intaktnej populácie a následne po ukončení školskej dochádzky aj integráciu do spoločnosti s primeraným uplatnením sa na trhu práce.

Špeciálna základná škola v Dobšinej, ktorej súčasťou je aj školský klub detí sídli v budove, ktorá je situovaná blízko centra mesta Dobšiná. Budova školy začala písať svoju tradíciu už v roku 1876, keď bol položený základný kameň výstavby budovy školy. V roku 1883 sa už v škole začalo vyučovať a odvtedy slúži budova výlučne na školské účely. Až v roku 1986 sa budova školy dočkala veľkej rekonštrukcie. Pred rekonštrukciou bola architektúra budovy zachovaná viac-menej v pôvodnej podobe, ale po rekonštrukcii sa zmenila celá fasáda budovy a interiér sa prispôbil novým požiadavkám špeciálnej základnej školy. Areál školy je udržiavaný a dosť priestranný. Má veľa trávinatej plochy (školský dvor pred budovou), pôvodné kamenné oplotenie lemujú vysadené tuje. Priestory areálu školy za budovou sú využívané na relaxačnú a športovú činnosť žiakov. Vstup do areálu školy je možný z Novej ulice aj z Ulice SNP.

1.2 Charakteristika žiakov

Špeciálnu základnú školu v Dobšinej navštevujú žiaci s mentálnym postihnutím v prevažnej miere z mesta Dobšiná ale aj z obcí blízkeho okolia, ktorí si plnia povinnú školskú dochádzku. S prihliadnutím na stupeň mentálneho postihnutia sú žiaci zaraďovaní do variantov A, B a C.

Školský klub detí navštevujú v prevažnej miere žiaci s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia a len malú časť tvoria žiaci so stredným stupňom mentálneho postihnutia. Žiaci s ťažkým stupňom mentálneho postihnutia a žiaci z detského domova školský klub detí nenavštevujú. Počty žiakov v jednotlivých oddeleniach sú v súlade s platnou legislatívou. V poslednom období sa zriadovalo 7 oddelení. Od septembra 2009 bude v ŠKD päť oddelení.

Uvádžame zloženie žiackeho kolektívu školy v priemere za posledné tri roky v percentách:

- žiaci zo sociálne znevýhodneného rodinného prostredia:	57 %
- žiaci z rómskych rodín:	96 %
- žiaci z detského domova:	11 %
- dochádzajúci žiaci:	3 %
- žiaci navštevujúci ŠKD:	64 %

Zvýšená pozornosť je venovaná žiakom zo sociálne znevýhodneného rodinného prostredia. V tejto súvislosti vedenie školského klubu detí a vychovávateľky úzko spolupracujú so zákonnými zástupcami žiakov, s príslušným úradom práce, sociálnych vecí a rodiny a ďalšími dotknutými subjektmi. Týmto žiakom sa v zmysle platnej legislatívy poskytujú úľavy (štátne dotácie).

1.3 Zameranie školského klubu detí

V súlade so štátnym vzdelávacím programom pre žiakov s mentálnym postihnutím a akceptovaním špecifik preferuje Špeciálna základná škola v Dobšinej a ŠKD humánny prístup orientovaný na maximálnu kvalitu výchovno-vzdelávacieho procesu s dôrazom na všestranný rozvoj osobnosti žiaka s mentálnym postihnutím a jeho prirodzenú integráciu do spoločnosti. Pedagogický kolektív sa snaží, aby sa výchovno-vzdelávacím procesom prelínala ľudskosť, spravodlivosť, vzájomná tolerancia, porozumenie a rešpektovanie rozdielov, nezaujatosť a znášanlivosť v zmysle: „dať každému šancu, aby bol úspešný“.

Priority ŠKD vo vzťahu k žiakom:

- Preferovať interaktívne zážitkové a skúsenostné aktivity.
- Posilňovať a rozvíjať čitateľskú gramotnosť žiakov, rečový prejav, grafomotorické zručnosti, jemnú motoriku, zručnosti pri práci s počítačom.
- Vychovávať žiakov k zdravému životnému štýlu, pestovať telesnú zdatnosť a kondíciu (dôraz na psychické a fyzické zdravie).
- Rozvíjať manuálne zručnosti žiakov, posilňovať kladný vzťah k práci.
- Chrániť a zveľaďovať si životné prostredie.
- Organizovať integračné aktivity so zameraním na odbúravanie bariér medzi mentálne postihnutými žiakmi a intaktnou populáciou detí.

Priority ŠKD vo vzťahu k vychovávateľkam:

- Vnášať inovačné prvky do metodiky výchovnej a záujmovej činnosti.
- Tvoriť projekty pre žiakov na skvalitnenie záujmových aktivít.
- Zapájať sa do vzdelávacích aktivít – vlastný profesionálno-odborný rast.
- Posilniť činnosť metodických orgánov (MZ) a ich poslani v oblasti metodiky.

Priority ŠKD vo vzťahu k rodičom:

- Odstraňovanie komunikačných bariér.
- Monitorovať a kladne ovplyvňovať postoje rodičov k podporovaniu rozvoja záujmovej činnosti svojich detí, pochvale a kladnej motivácii.
- Upozorňovať na „skryté“ schopnosti žiakov, ktoré sa viac prejavujú v školskom prostredí ako v rodinnom prostredí.
- Ponúkať aktuálny informačný servis pre rodičov.

1.4 Údaje o projektoch školy a ŠKD

Za posledné štyri roky mala škola v spolupráci so všetkými oddeleniami ŠKD vypracované a realizované nasledovné projekty:

- Projekt „Náš farebný svet“, zameraný na realizáciu inovačných prvkov vo vyučovaní výtvarnej výchovy a v záujmovom výtvarnom krúžku v ŠKD.
Poskytovateľ finančného grantu: Konto orange - program Školy pre budúcnosť
- Projekt „Spoznávame seba, aby sme mohli pomôcť iným“, zameraný na skvalitňovanie výchovno-vzdelávacieho procesu v predmete prírodopisu v oblasti poznávania ľudského tela s následnou podporou prírodovednej a zdravotníckej oblasti v ŠKD.
Poskytovateľ finančného grantu: Konto orange - program Školy pre budúcnosť
- Projekt „Kniha pre radosť“ so zameraním na skvalitňovanie výchovno-vzdelávacieho procesu v predmete slovenský jazyk v oblasti poznávania detskej literatúry a následnej podpore komunikačných zručností v ŠKD.
Poskytovateľ finančného grantu: Konto orange - program Školy pre budúcnosť
- Projekt „Talentárium“ zameraný na prezentáciu manuálnych zručností, tvorivosti a fantázie žiakov.
Poskytovateľ finančného grantu: Komunitná nadácia Bratislava, fond Citibank Slovakia.
- Projekt „Charitánia 2007“ zameraný na zabezpečenie podujatia pre naše MP deti, ale aj pre MP deti rožňavského regiónu.
Poskytovateľ finančného grantu: U.S.TEEL Košice, Prvá stavebná sporiteľňa Bratislava

Realizácia týchto projektov prebiehala jednak počas výchovno-vzdelávacej činnosti, celoškolských podujatiach, ale aj v popoludňajších hodinách v školskom klube detí a v záujmových krúžkoch.

1.5 Spolupráca s rodičmi, sociálnymi partnermi a inými subjektmi

Spolupráca s rodičmi žiakov sa v podmienkach školského klubu detí systematicky plánuje na obdobie každého školského roka. Oblasť spolupráce sú sprostredkované cez vychovávateľ (v spolupráci s triednym učiteľom) za účelom spoznania rodinného prostredia, telefonického kontaktu v prípade rôznych informácií, individuálnych pohovorov v prípade riešenia problémov, na triednych schôdzach rodičovského združenia, kde sa rodičom poskytujú informácie o celkovom správaní sa žiakov v školskom klube a pod. Rodičia žiakov sa tiež zúčastňujú rôznych podujatí, ktoré sa organizujú v školskom klube.

Napriek maximálnej snahe zo strany školy ešte nemôžeme konštatovať spokojnosť s prístupom a kladným postojom k vzdelávaniu aj napriek tomu, že oceňujú kvalitu celého výchovného procesu v školskom klube detí. S niektorými rodičmi je dobrá spolupráca aj prostredníctvom Rady školy, v rámci Dní otvorených dverí a rodinných návštev.

Aktívna je tiež spolupráca so základnými školami a materskými školami z Dobšinej a najbližšieho okolia, so zariadeniami, ktoré majú v starostlivosti mentálne postihnuté deti, s Detským domovom v Dobšinej, Mestom Dobšiná, ÚPSVaR v Dobšinej a Rožňave, CPPP v Rožňave, ČSPP v Dobšinej, mestskou políciou a obvodným policajným zborom.

2 Ciele, stratégie a kompetencie výchovy

Ciele výchovy a vzdelávania v ŠKD, ktoré sú v súlade s cieľmi školského vzdelávacieho programu Špeciálnej základnej školy v Dobšinej vychádzajú zo školského zákona, z analýzy aktuálnych materiálnych, technických, priestorových a personálnych podmienok s ohľadom na záujmy a potreby mentálne postihnutých žiakov, s ohľadom na potreby výchovno-vzdelávacieho procesu.

Výchovno-vzdelávaciu činnosť smerujeme k všestrannej príprave žiakov na život a postupnej integrácii do spoločnosti. Naším cieľom je formovať žiakov v rámci ich mentálnych schopností a možností v duchu humanistických princípov a v spolupráci s rodičmi žiakov vychovať pracovitých, zodpovedných, morálne vyspelých a slobodných ľudí.

Dôležité je aby sme u žiakov podporovali tvorivý a zdravý životný štýl, vnútornú motiváciu, sociálne cítenie a pozitívne hodnotové orientácie.

V školskom klube detí sa činnosť zameriava na výchovu a vzdelávanie s dôrazom na prípravu na vyučovanie a záujmovú činnosť žiakov v čase mimo vyučovania. Vytvára priaznivé podmienky pre telesný, psychický a sociálny rozvoj detí. V ŠKD vytvárame priestor aj na odpočinok, relaxáciu a vzájomnú komunikáciu. Učia sa pracovať samostatne, s pomocou iného, ale aj v tíme. V rámci tejto aktívnej činnosti a pri napĺňaní cieľov žiaci nadobúdajú pozitívne skúsenosti, poznatky a realizujú sa vo vlastných záľubách. Záujmové vzdelávanie v školskom klube detí sa naplňa okrem iného aj cez krúžkovú činnosť.

2.1 Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti sú spoločné výchovno-vzdelávacie postupy, metódy, zásady alebo pravidlá, ktorými vychovávateľia vedú žiakov k rozvíjaniu stanovených kompetencií.

Vo výchovno-vzdelávacej činnosti mimo vyučovania preferujeme najmä heuristické, problémové, demonštračné, inscenačné metódy a pod. Významnou stratégiou je aj využívanie

zážitkových metód a foriem práce ako napr. brainstorming, argumentácia, diskusný klub, dobrovoľníctvo. Spoločnými stratégiami pre väčšinu výchovných sa vytvára prostredia, ktoré žiakov aktivizuje a motivuje k rozvíjaniu kompetencií získaných na vzdelávaní v škole. Realizujú sa v rámci oddelenia alebo skupiny, ale aj v súťažiach, kvízoch, záujmových útvaroch, kultúrnych a športových podujatiach, pracovných činnostiach a iných VVČ.

Výchovno-vzdelávacie stratégie školy sa zameriavajú na rozvoj kľúčových kompetencií žiakov a sú v súlade so zámermi školy. Súhrn metód, foriem a spoločne uplatňovaných postupov je uplatňovaný podľa momentálnych požiadaviek a možností žiakov s mentálnym postihnutím tak, aby smerovali k rozvoju všetkých kľúčových kompetencií žiaka a naplnenia profilu absolventa našej školy. Preferovanými metódami tohto procesu sú tímová práca, projektová metóda, prezentácia, riadený rozhovor, súťaživá forma.

V rámci výchovnej činnosti sa sústreďujeme na aktivity pre žiakov prostredníctvom projektov s možnosťou prezentácie sa žiakov na verejnosti. Žiaci sa tak aktívne podieľajú na príprave programu pre kultúrne akcie usporadúvané školou aj na vystúpeniach mimo školy.

Veľkú pozornosť venujeme žiakom zo sociálne znevýhodneného rodinného prostredia a žiakom so stredným stupňom mentálneho postihnutia.

Zameriame sa tiež na vyhľadávanie a podporu talentu žiakov hlavne vo výtvarnej, speváckej, tanečnej a športovej oblasti.

Metódy a formy výchovnej práce

Záujmové vzdelávanie, ktoré prebieha v našom ŠKD, prebieha predovšetkým vlastnou činnosťou detí, ich komunikáciou s okolím a získavaním vlastných skúseností. Všetko je založené na priamych zážitkoch z činnosti, vychádzajú čiastočne z individuálnej voľby, detskej zvedavosti, potreby zamestnávať sa a baviť sa s ostatnými.

Program je naplňovaný formou pravidelnej činnosti (individuálna, kolektívna, skupinová práca), ponukou odpočinkových a spontánnych aktivít.

Metódy používané pri spontánnej, neriadenej činnosti:

- pozorovanie, získavanie skúseností prežívaním,
- experimentovanie,
- hra, individuálna práca,
- vlastná tvorba, aktivizujúce hry,
- práca vo dvojici, v skupine, partnerská „výuka“,
- samostatné a skupinové riešenie problémov,
- hodnotenie, sebahodnotenie

Metódy používané pri riadenej činnosti:

- rozprávanie, dramatizácia, vychádzka,
- vyhľadávanie informácií, riešenie problémových situácií,
- rozhovor, diskusia, komunikácia v kruhu,
- prezentácia výsledkov a ďalšie...

Formy práce pri spontánnej činnosti:

- odpočinok, čítanie kníh a časopisov,
- tematické hry (domov, rodina, škola doprava...)
- konštruktívne hry so stavebnicou,
- stolné hry, skladanie obrázkov,
- voľné kreslenie, omaľováanky, dopĺňovačky,
- dramatizácia rozprávky

Formy práce pri činnosti riadenej:

- vychádzky s pozorovaním,
- technické práce s rôznymi druhmi materiálu,
- ročné práce s využitím rôznych výtvarných techník,
- besedy,
- práce s knihou,
- súťaživé hry, didaktické hry,
- hudobne pohybové hry,
- TV chvíľky,
- športové hry,

2.2 Kompetencie žiaka školského klubu detí

Kompetencie žiakov v ŠKD nadväzujú na kompetencie žiakov Špeciálnej základnej školy v Dobšinej, ktorú aj navštevujú. Kompetencie sa v procese výchovno-vzdelávacej činnosti mimo vyučovania navzájom prelínajú a ďalej rozvíjajú vo všetkých tematických oblastiach výchovy. Rozvíjanie týchto kompetencií podporuje aktívna účasť žiakov na záujmovej a výchovno-vzdelávacej činnosti v ŠKD a sú výsledkom obsahu výchovno-vzdelávacej činnosti a celkového výchovno-vzdelávacieho procesu v ŠKD. Kompetencie predstavujú ideálny plánovaný cieľový výstup dosahovaný systematickým a postupným výchovno-vzdelávacím procesom počas pobytu žiaka v ŠKD.

Žiak si počas pobytu v ŠKD osvojuje kľúčové kompetencie na úrovni zodpovedajúcej jeho individuálnym osobnostným možnostiam a dĺžke jeho pobytu v ŠKD s prihliadnutím na stupeň jeho mentálneho postihnutia.

Kompetencie učiť sa učiť

- rieši nové, neznáme úlohy a situácie
- zúčastňuje sa vedomostných súťaží
- prejavuje záujem o nové informácie

Komunikačné kompetencie

- zrozumiteľne vyjadruje a obhajuje svoj názor
- vypočuje si opačný názor
- rozvíja si komunikačné schopnosti v oblasti moderných IKT
- prijíma spätnú väzbu

Sociálne kompetencie

- pomenuje svoje potreby, city a pocity
- zvládne jednoduché stresové situácie
- vlastným postupom rieši jednoduché konflikty
- presadzuje autonómiu a práva svojej osobnosti
- rešpektuje úlohy skupiny
- efektívne spolupracuje v skupine
- uvedomuje si potreby žiakov a osôb so zdravotným znevýhodnením
- uvedomuje si potreby ostatných detí
- poskytne pomoc alebo pomoc privolá

Pracovné kompetencie

- prejavuje samostatnosť vo vypracovaní domácich úloh
- plánuje a hodnotí svoje činnosti
- prijíma nové informácie a poznatky
- dokončí prácu
- kultivuje svoju vytrvalosť
- plní si svoje povinnosti
- ovláda jednoduché manuálne zručnosti a samoobslužné činnosti potrebné pre praktický život
- rozvíja manuálne zručnosti

Občianske kompetencie

- uvedomuje si potrebu rešpektovania práv a slobôd iných osôb
- uvedomuje si potrebu prijatia zodpovednosti za svoje správanie
- je otvorený primeranému participovaniu na živote v oddelení
- prejavuje úctu k rodičom a k starším osobám

Kultúrne kompetencie

- pozná kultúrne pamätihodnosti okolia a regiónu
- rozlišuje kultúrne a nekultúrne správanie
- rešpektuje iné kultúry a zvyky
- prijíma kultúrne podnety
- je otvorený podieľať sa na kultúrnych podujatiach v skupine
- ovláda základy kultúrneho správania
- kultivuje svoj talent

3 Tematické oblasti výchovy ŠKD

Hlavná výchovno-vzdelávacia činnosť v školskom klube detí je nenáročná záujmová činnosť zameraná najmä na prípravu na vyučovanie a na uspokojovanie a rozvíjanie záujmov detí v čase mimo vyučovania (prípadne v čase školských prázdnin) v súlade s §114 ods.1 zákon č. 245/2008 o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ale tiež aj na oddychovú a relaxačnú činnosť. Táto činnosť sa realizuje mimo vyučovania, ale s vyučovacím procesom úzko súvisí.

V rámci výchovného programu ŠKD sa celý proces uskutočňuje v týchto tematických oblastiach výchovy:

 vzdelávacia

 spoločensko-vedná

 pracovno-technická

 prírodovedno-environmentálna

 esteticko-výchovná (výtvarná, hudobná, literárno-dramatická)

 telovýchovná, zdravotná a športová (turistická)

Tieto základné tematické oblasti ešte v sebe zároveň obsahujú ďalšie oblasti výchovy najmä: rozumovú, mravnú, ekologickú, dopravnú, výchovu k rodičovstvu a iné, ktoré sa počas výchovnej činnosti navzájom prelínajú. Výchovno-vzdelávací proces v školskom klube detí sa realizuje tak, že sa obsah jednotlivých činností aplikuje integrovane vo viacerých výchovných oblastiach a v záujmovej činnosti naraz, čo umožní komplexnejší rozvoj osobností detí s mentálnym postihnutím.

Kľúčové kompetencie a osobnosť žiaka sa rozvíjajú prostredníctvom realizácie všeobecných výchovno-vzdelávacích cieľov, ktorých plnenie sa v podmienkach Školského klubu detí pri Špeciálnej základnej škole v Dobšinej realizuje cez špecifickejšie a konkrétnejšie ciele v jednotlivých tematických oblastiach výchovy a záujmových aktivitách. Konkrétne špecializované ciele uvádzame v pláne výchovno-vzdelávacej činnosti ŠKD na príslušný školský rok.

3.1 Ciele tematických oblastí výchovy

Všetky ciele tematických oblastí výchovy, ktoré v tomto školskom výchovnom programe pre žiakov vymedzujeme chápeme z pohľadu ich uplatňovania ako maximum možného zvládnutia v závislosti na stupni mentálneho postihnutia každého žiaka, ktorý školský klub navštevuje.

Vzdelávacia oblasť

Cieľové zameranie výchovnej oblasti:

- rozvíjať autonómnosť v príprave na vyučovanie
- rozvíjať efektívne spôsoby učenia sa
- získavať nové poznatky a informácie z rôznych zdrojov
- získavať vzťah k celoživotnému vzdelávaniu

Spoločensko-vedná oblasť

Cieľové zameranie výchovnej oblasti:

- spolurozhodovať o živote v skupine
- rozvíjať základy zručností sebahodnotenia, sebariadenia, sebamotivácie a empatie
- prejavovať úctu k rodičom, starším osobám
- prejavovať ohľaduplnosť k osobám so zdravotným postihnutím
- pochopiť význam dodržiavania ľudských práv a základných slobôd
- posilniť základy hrdosti k národnej a štátnej príslušnosti
- kultivovať kultúrne návyky a vyjadrovanie sa
- vyjadrovať svoj názor
- vedieť vypočúť opačný názor
- využívať všetky dostupné formy komunikácie
- rozlíšiť kultúrne a nekultúrne prejavy v správaní sa
- vedieť samostatne a kriticky riešiť jednoduché konflikty
- poskytnúť pomoc alebo pomoc privolať

Pracovno-technická oblasť

Cieľové zameranie výchovnej oblasti:

- vedieť si samostatne vytýčiť jednoduché osobné ciele

- rozumieť významu osobnej zodpovednosti za vykonanú prácu
- vedieť spolupracovať so skupinou
- rozvíjať základy manuálnych a technických zručností
- získavať základy zručností potrebných pre praktický život
- získať základné zručnosti v tvorbe jednoduchých projektov

Prírodovedno-environmentálna oblasť

Cieľové zameranie výchovnej oblasti:

- pochopiť základné princípy ochrany životného prostredia
- rozvíjať zručnosti pri jednoduchej činnosti na tvorbe a ochrane životného prostredia

Esteticko-výchovná oblasť

Cieľové zameranie výchovnej oblasti:

- posilniť úctu ku kultúrnym hodnotám v blízkom okolí
- rozvíjať základy vzťahu k umeniu
- rozvíjať talent a špecifické schopnosti
- rozvíjať základy tvorivých schopností a zručností
- prejavovať pozitívny vzťah k jednoduchej estetikej úprave prostredia
- podieľať sa na príprave kultúrnych podujatí v oddelení
- objavovať krásu v bežnom živote

Telovýchovná, zdravotná a športová oblasť

Cieľové zameranie výchovnej oblasti:

- kultivovať základné hygienické návyky
- rozvíjať schopnosť relaxovať pravidelným cvičením a pohybom
- pochopiť škodlivosť fajčenia alkoholu a iných drog
- pochopiť význam pravidelného pohybu a cvičenia
- pochopiť význam dodržiavania základných zásad zdravej výživy
- poznať základné princípy zdravého životného štýlu
- rozvíjať športový talent a schopnosti

4 Formy výchovy

Po zohľadnení všetkých špecifických podmienok výchovnej činnosti a so súhlasom rodičov sa ako najvýhodnejšia pre tento žiacky kolektív ukázala **denná výchovná forma**. Výchovná činnosť pre žiakov sa v školskom klube začína po ukončení vyučovania podľa rozvrhu hodín danej triedy. Končí sa podľa rozvrhu výchovnej činnosti daného oddelenia alebo podľa dohodnutého času s rodičom, ktorý je uvedený v zápisnom lístku žiaka.

5 Výchovný jazyk

Výchovným jazykom v Školskom klube v Dobšinej je slovenský jazyk – štátny jazyk SR.

6 Výchovný plán v ŠKD

Výchovný plán je súčasťou Výchovného programu školského klubu detí v Dobšinej. Určuje celkovú skladbu výchovno-vzdelávacej činnosti v jednotlivých oddeleniach pre príslušný ročník výchovného programu v školskom klube detí. Obsahom výchovného plánu je zoznam oblastí výchovy s vymedzením najmenšieho počtu výchovno-vzdelávacích činností/aktivít v jednotlivých oblastiach výchovy v rámci celého výchovného programu alebo jeho ucelených častí, teda predstavuje minimálny, pre vychovávateľa záväzný, počet výchovno-vzdelávacích činností/aktivít (ďalej len „VVČ“) na obdobie školského roka.

Tematické oblasti výchovy:					
Názov tematických oblastí výchovy:	Počet výchovno-vzdelávacích činností/aktivít v jednotlivých oddeleniach ŠKD:				
	I. odd.	II. odd.	III. odd.	IV. odd.	V. odd.
Vzdelávacia oblasť	165	165	165	165	165
Spoločensko-vedná oblasť	66	66	66	66	66
Pracovno-technická oblasť	66	66	66	66	66
Prírodovedno-environmentálna oblasť	66	66	66	66	66
Esteticko-výchovná oblasť	66	66	66	66	66
Telovýchovná, zdravotná a športová oblasť	66	66	66	66	66
Záujmové činnosti:					
Názov záujmovej činnosti:	Počet hodín záujmovej činnosti:				
Krúžok „Chrobáčky v pohybe“	66	66	66	66	66
Krúžok „Slniečko“	66	66	66	66	66
Krúžok „Kutilkovia“	66	66	66	66	66
Krúžok „spevácko-pohybový“	66	66	66	66	66
Krúžok „Holá hop“	66	66	66	66	66

Uvedený počet činností v tomto výchovnom programe predstavuje jednu výchovno-vzdelávaciu činnosť denne tak, že sa vystriedajú všetky tematické oblasti výchovy počas obdobia dvoch týždňov a záujmová činnosť sa uskutoční minimálne raz za dva týždne. Vychovávateľky ŠKD realizujú výchovno-vzdelávaciu činnosť tak, aby sa v priebehu dňa striedal odpočinok a relax so vzdelávaním (príprava na vyučovanie), či záujmovými a výchovno-vzdelávacími aktivitami. Prehľadný rozvrh tejto dennej činnosti je súčasťou výchovného plánu každého oddelenia ŠKD.

Vychovávatelia projektujú činnosti tak, aby uspokojovali záujmy a rozvíjali schopnosti všetkých detí s akceptovaním špecifík jednotlivých stupňov mentálneho postihnutia žiakov. Počet hodín záujmovej činnosti a počet niektorých výchovno-vzdelávacích činností/aktivít je vzhľadom na podmienky školy v tomto výchovnom programe vyšší, ako je stanovený minimálny počet.

7 Výchovné štandardy ŠKD

Vzdelávacie štandardy pre žiakov s mentálnym postihnutím nie sú štátnym vzdelávacím programom stanovené, preto ani tento školský výchovný program výchovné štandardy neuvádza. Kolektív žiakov navštevujúcich ŠKD pri Špeciálnej základnej škole v Dobšinej tvoria len žiaci s mentálnym postihnutím.

8 Personálne zabezpečenie

Výchovno-vzdelávaciu činnosť v školskom klube detí zabezpečujú vychovávateľky, ktoré svojou kvalifikáciou spĺňajú všetky odborné a pedagogické podmienky stanovené platnou školskou legislatívou. Riaditeľ a zástupca riaditeľa školy je zároveň aj riaditeľ školy a zástupca riaditeľa Špeciálnej základnej školy v Dobšinej. Funkcia vedúcej vychovávateľky nie je ustanovená vzhľadom na malý počet oddelení. Kompetencie tejto funkcie sú pridelené zástupkyňi riaditeľa školy.

Nepedagogickí zamestnanci školy zabezpečujú ekonomické, administratívne, materiálno-technické a manuálne práce, ktoré súvisia aj s celkovým fungovaním školského klubu.

Zloženie kolektívu pedagogických zamestnancov školy a školského klubu:

riaditeľ školy	1
zástupca riaditeľa školy	2
učitelia	12
asistent učiteľa pre žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia	1
vychovávateľky ŠKD	5

Nepedagogickí zamestnanci 6
(účtovníčka, školník, upratovačky, kurič, údržbár)

Spolu:

Počet pedagogických zamestnancov: 21

Počet nepedagogických zamestnancov: 6

8.1 Charakteristika pedagogického zboru

Požiadavky na odbornú a pedagogickú spôsobilosť spĺňajú vychovávateľky toho času na 100%. Napriek tomu, si niektorí pedagogickí zamestnanci svoju kvalifikáciu zvyšujú.

Všetci pedagogickí zamestnanci absolvovali priebežné vzdelávanie za účelom získania špecifických zručností k práci s počítačom (IKT).

Ako poradný orgán riaditeľa školy aktívne pracuje metodické združenie vychovávateľiek školského klubu. Všetky vychovávateľky sú ženy, čo však na žiakov nemá žiaden negatívny vplyv. Vo vzájomnej spolupráci: vychovávateľky – učitelia – rodičia sa snažíme zabezpečiť čo najefektívnejší servis pre školu, žiakov a rodičov. Koordinátormi tejto spolupráce sú:

- výchovný poradca
- správca IKT
- koordinátor prevencie drogových závislostí
- koordinátor environmentálnej výchovy
- koordinátor dopravnej výchovy
- zdravotník školy

8.2 Ďalšie vzdelávanie pedagogických zamestnancov

Špeciálna základná škola vrátane školského klubu detí v Dobšinej vypracováva systém ďalšieho vzdelávania pedagogických zamestnancov, ktorý sa každoročne aktualizuje. V tejto oblasti spolupracujeme s inštitúciami vytvárajúcimi systém ďalšieho vzdelávania v školstve, hlavne s metodicko-pedagogickým centrom v Prešove. Pedagogickí zamestnanci sa zúčastňujú nasledovných foriem vzdelávania:

- priebežné vzdelávanie podľa aktuálnej ponuky MPC,
- priebežné vzdelávania pre prácu s výpočtovou technikou (IKT),
- rozširujúce štúdium špeciálnej pedagogiky pre pedagogických zamestnancov,
- vzdelávacie aktivity pre celé pedagogické kolektívy na základe ich požiadaviek.

8.3 Požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických zamestnancov

Ďalšie vzdelávanie pedagogických zamestnancov je jedným z rozhodujúcich faktorov, ktoré pôsobia na celkovú úroveň kvality výchovno-vzdelávacieho procesu vo výchove mimo vyučovania.

Systém plánovania ďalšieho vzdelávania pedagogických zamestnancov má tieto ciele:

- uvádzať začínajúcich vychovávateľov do pedagogickej praxe,
- udržiavať a zvyšovať kompetenciu pedagogických zamestnancov,
- motivovať pedagogických zamestnancov pre neustále vzdelávanie a sebavzdelávanie,
- umožňovať skvalitňovanie spôsobilostí pedagogických zamestnancov pre tvorbu efektívnych vzťahov, motivačné hodnotenie detí a žiakov, riešenie konfliktov, komunikáciu a pod.,
- sprostredkovať pedagogickým zamestnancom najnovšie poznatky (inovácie) z metodiky výchovy jednotlivých oblastí výchovy, pedagogiky a príbuzných vied,
- umožniť vzdelávanie na výkon špecializovaných funkcií (vedúci MZ, koordinátor projektov, informatik, športový vychovávateľ a pod.),
- rozvíjať špecifické zručnosti pedagogických zamestnancov nevyhnutných pre uspokojovanie záujmov detí a žiakov prostredníctvom vedenia záujmových útvarov,

- podporovať rozvíjanie zručnosti pedagogických zamestnancov pre prácu s modernými materiálmi a materiálnymi prostriedkami: videotechnikou, výpočtovou technikou, multimédiami a pod.,
- rozvíjať tvorivosť pedagogických zamestnancov,
- umožniť pedagogickým zamestnancom získanie prvej a druhej atestácie,

*Systém ďalšieho vzdelávania v súlade s platnou legislatívou rešpektuje tieto **princípy**:*

- ďalšie vzdelávanie je právom i povinnosťou každého pedagogického zamestnanca,
- každý pedagogický zamestnanec školského klubu má mať možnosť ďalšieho vzdelávania za rovnakých podmienok,
- základnou hodnotou ďalšieho vzdelávania pedagogického zamestnanca má byť kvalita výchovy a vzdelávania,
- zamestnanci školského klubu sa aktívne podieľajú na určovaní cieľov, obsahu, prostriedkov a vyhodnocovaní efektívnosti systému ďalšieho vzdelávania,
- efektívnosť ďalšieho vzdelávania je pravidelne vyhodnocovaná a na základe výsledkov optimalizovaná,
- prioritnou úlohou by malo byť vytvorenie takých podmienok, aby každý pedagogický zamestnanec mal záujem sa neustále vzdelávať, zdokonaľovať svoje majstrovstvo,
- obsah systému ďalšieho vzdelávania by mal byť zameraný predovšetkým na udržanie a zvyšovanie pedagogickej spôsobilosti (kompetencie) pedagogických zamestnancov.

Účastníci vzdelávania by mali mať možnosť voľby organizačných foriem, metód a materiálnych prostriedkov svojho vzdelávania. Hlavnými znakmi práce vzdelávaných by mali byť: motivácia, iniciatíva, samostatnosť, aktivita, kritické postoje, spätná väzba, tvorivosť, zodpovednosť za výsledky.

9 Materiálno technické a priestorové podmienky

Prostredie a priestory

Školský klub detí, ktorý je súčasťou Špeciálnej základnej školy v Dobšinej má na svoju činnosť k dispozícii triedy, z ktorých je väčšina žiakov v danom oddelení. Podľa potreby využívajú tiež odbornú počítačovú učebňu, žiacku kuchynku, dielne, telocvičňu a vonkajší areál školy. Veľmi praktický a často navštevovaný v rámci záujmovej a inej výchovnej činnosti v školskom klube je aj drevený „altánok“ na zadnom školskom dvore, ktorý pre žiakov postavili uční odborného učilišťa (stolári). Žiaci, ktorí navštevujú školský klub sa aktívne podieľajú na celkovej výzdobe interiéru budovy a veľkú pozornosť venujú aj úprave vonkajšieho areálu školy.

Materiálne vybavenie

Na svoju činnosť je pre ŠKD aj dostatočné materiálne vybavenie. Často sa využívajú stolné hry, stavebnice, bábkové divadlo, drobné hračky, skladačky, puzzle a pod. Pre športové a rekreačnú činnosť je k dispozícii kompletné vybavenie telocvične, lopty, fit lopty, švihadlá, žinenky, lavičky, kolobežky, stolnotenisové sady a pod. Pre výtvarné a pracovné činnosti sú pomôcky zabezpečované podľa potreby a priebežne sa dopĺňajú.

Pri činnostiach vedieme deti k bezpečnému a šetrnému zaobchádzaniu so zverenými pomôckami, náčiním a materiálom. Časť potrebných materiálov získavame od rodičov v rámci štátnej dotácie na učebné pomôcky.

10 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove

Dôležitou súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu je aj vytváranie bezpečného a zdravého prostredia, v ktorom sa žiaci pohybujú. Preto súčasťou našej práce je sledovanie tejto oblasti a v maximálnej možnej miere jej neustále venovať pozornosť. V rámci zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove sa okrem iného kladie dôraz na:

- ✚ Všetci žiaci sú preukázateľne oboznámení s obsahom Vnútorného poriadku Školského klubu detí, s dodržiavaním zásad BOZP.
- ✚ Vychovávateľky plánujú také činnosti, ktoré neohrozujú bezpečnosť a zdravie detí a ku ktorým majú odbornú a pedagogickú spôsobilosť.
- ✚ Pred začiatkom akejkoľvek činnosti v ŠKD vychovávateľky skontrolujú nezávadnosť a bezpečnosť využívaných priestorov, zariadení a pomôcok a prípadné zistené závady nahlási.
- ✚ K činnostiam a aktivitám so žiakmi využívame len vybavenie a zariadenie, ktoré neohrozuje bezpečnosť zdravia všetkých prítomných.
- ✚ Pri prechádzkach a aktivitách mimo areálu školy vychovávateľka poučí žiakov o bezpečnosti na cestách.
- ✚ Počas všetkých aktivít dbajú vychovávateľky na psychohygienu, hygienu, pitný režim.

11 Vnútorný systém kontroly a hodnotenia

Systém vnútornej kontroly a hodnotenia zabezpečuje harmonickú organizáciu celého výchovno-vzdelávacieho procesu a ďalších aktivít v školskom klube detí vzhľadom na kvalitu poskytovaných služieb žiakom, vzhľadom na spokojnosť pedagogických zamestnancov, rodičov a verejnosti. Vnútorný systém hodnotenia kvality je zameraný na tri oblasti:

- Hodnotenie žiakov
- Hodnotenie pedagogických zamestnancov
- Hodnotenie školy

11.1 Vnútorný systém kontroly a hodnotenia žiakov

Cieľom hodnotenia výsledkov žiakov v školskom klube detí je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako sa v školskom klube žiak cíti, či ho aktivity zaujali, či chodí do ŠKD rád, ale aj ako žiak zvládol danú vzdelávaciu problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy, aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Súčasťou hodnotenia žiaka je aj jeho správanie, aktivitu, zodpovedný prístup, dochádzka a jeho sociálne spôsobilosti.

Jednou z preferovaných foriem hodnotenia a kontroly je vlastné sebahodnotenie žiaka, možnosť obhájiť svoje správanie či riešenie problému a na základe konzultácie v kolektíve aj prípadná korekcia. Takéto hodnotenie motivuje aj mentálne postihnutých žiakov k ďalšiemu sebazdokonaľovaniu a zdravým životným ambíciám.

Kontrola a hodnotenie prebieha priebežne a sústavne, čím sa zabezpečí nielen včasné riešenie vzniknutých problémov, ale najmä možnosť predchádzať im a pochvalou usmerňovať deti na ceste k vytýčeným cieľom.

11.2 Vnútrotný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov

Systém vnútornej kontroly a hodnotenia zamestnancov školského klubu detí zabezpečuje prehľad o kvalite a zodpovednom prístupe k výchovnej činnosti. Dáva obraz o úrovni tvorivosti a kreativity a v neposlednom rade aj o celkovom prístupe k žiakom a zohľadňovaní ich mentálneho postihnutia. Kontrolou a hodnotením pedagogických zamestnancov sú poverení vedúci zamestnanci, ktorých kompetencie v tejto oblasti uvádza „plán vnútroškolskej kontroly“ na daný školský rok. Výsledky kontroly a hodnotenia vedenie školy so zamestnancom prekonzultuje a vyvodí buď kladné alebo negatívne závery. Na hodnotenie pedagogických zamestnancov používame tieto metódy:

- ✚ Pozorovania (hospitácie)

- ✚ Rozhovor

Najčastejšie kritéria na hodnotenie zamestnancov:

- ✚ Napĺňanie stanovených výchovných cieľov a úroveň ich zvládnutia u zverených detí.

- ✚ Prístup k deťom, rodičom.

- ✚ Tvorivosť a originalita v práci.

- ✚ Výsledky v oblasti ďalšieho vzdelávania, tvorby učebných pomôcok a pod.

- ✚ Vedenie pedagogickej dokumentácie.

- ✚ Pedagogické a odborných schopnosti, zodpovedný prístup k práci.

11.3 Hodnotenie školského klubu detí

Cieľom hodnotenia školského klubu ako celku je získavanie objektívnych informácií o úrovni výchovno-vzdelávacích výsledkoch žiakov, o práci zamestnancov, o spokojnosti alebo nespokojnosti rodičov a verejnosti.

Z výsledkov tejto činnosti vychádzajú podnety a návrhy na konštruktívne riešenie a zlepšovanie situácie v záujme kvalitného plnenie školského vzdelávacieho programu z čoho vyplýva potreba pravidelne monitorovať:

- ✚ Podmienky na výchovnú a záujmovú činnosť.

- ✚ Spokojnosť s vedením školy a vychovávateľkami.

- ✚ Priebeh výchovnej a záujmovej činnosti - metódy a formy práce.

- ✚ Úroveň podpory žiakov.

(problémoví žiaci v správaní, žiaci zo sociálne znevýhodneného rodinného prostredia a pod.)

- ✚ Výsledky prezentovania sa žiakov a celková úroveň kvality výsledkov ich práce.

- ✚ Riadenie školy a klíma školy.

Kritériom hodnotenia školského klubu je najmä úroveň kvality výchovno-vzdelávacích výsledkov žiakov a spokojnosť žiakov, rodičov, učiteľov. Najčastejšie nástroje na zisťovanie úrovne školského klubu sú:

- analýza výsledkov a spokojnosti žiakov vždy na konci školského roka,
- analýza úspešnosti žiakov na súťažiach v rámci školského klubu,
- dotazníky pre žiakov, dotazníky pre zamestnancov školy, rodičov,
- SWOT analýza.
- názory verejnej mienky.

12 Výchovné osnovy VP školského klubu detí

Výchovné osnovy jednotlivých tematických oblastí výchovy v ŠKD sú súčasťou výchovného programu. Vzhľadom na mentálne postihnutie žiakov sú vypracované najmenej v rozsahu ustanovenom výchovným štandardom pre bežné ŠKD s intaktnou populáciou detí. Obsahujú výchovno-vzdelávací cieľ, obsah výchovno-vzdelávacej činnosti a vymedzujú počet výchovno-vzdelávacích činností pre jednotlivé oddelenia na obdobie školského roka. Počet výchovno-vzdelávacích činností je v súlade s výchovným plánom. Vhodným doplnením výchovných osnov je uvedenie metód a foriem práce, čo vychovávateľom uľahčuje dennú prípravu na výchovno-vzdelávaciu činnosť.

Výchovné osnovy v jednotlivých tematických oblastiach výchovy školského klubu detí a pre jednotlivé oddelenia školského klubu detí, ktorý je súčasťou Špeciálnej základnej školy v Dobšinej uvádzame v Prílohe A tohto výchovného plánu.

Príloha A

VÝCHOVNÉ OSNOVY VÝCHOVNÉHO PLÁNU ŠKOLSKÉHO KLUBU DETÍ ŠZŠ DOBŠINÁ

pre žiakov s mentálnym postihnutím v 1. - 6. oddelení